

KALMAR TINGSRÄTT
Målenhet 3
3:2

DOM
2013-04-09
meddelad i
Kalmar

Mål nr B 453-13

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Åklagare

Assistentåklagare Magnus Argus
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Kalmar

Tilltalad

ÅKE Erik Henry Nimhed, 450113-2916
Valstad Säteri 1
593 96 Västervik

DOMSLUT

Åtalet ogillas.

KALMAR TINGSRÄTT
Målenhet 3
3:2

DOM
2013-04-09

B 453-13

YRKANDEN M M

Åklagaren har yrkat ansvar enligt följande.

FORNMINNESBROTT

Nimhed har under vintern - våren 2010-2011 uppsåtligen eller av oaktsamhet skadat en fast fornlämning på sin fastighet Arvidsmåla 1:1 inom Oskarshamns kommun.

Åtgärden har bestått i att Nimhed olovligen låtit anlägga en väg inom fornlämningsområdet "Snäckedal". Vägarbetena pågick i vart fall så sent som den 29 april 2011 då det olovliga byggandet upptäcktes och anmäldes till länsstyrelsen.

Lagrum

2 kap 21 § 1 st 2 p lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

DEN TILLTALADES INSTÄLLNING

Åke Nimhed har förnekat brott.

DOMSKÄL

Åklagaren har anfört följande om bakgrunden till åtalet. Åke Nimhed äger fastigheten Oskarshamn Arvidsmåla 1:1 sedan cirka tio år tillbaka. Fastigheten ligger inom området Snäckedal där det finns flera fornlämningar. Åke Nimhed har olovligen låtit förbättra och bredda vägen genom området för att göra den funktionsduglig för skogsmaskiner och traktorer. På vissa ställen har skrapning av vägen skett. Genom detta arbete har vissa stenar och block rubbats ur sitt läge. Vissa stenar har åsamkats skrapmärken. Åke Nimhed har inte haft några kontakter med Länsstyrelsen för att samråda eller inhämta tillstånd innan arbetet påbörjades.

Åklagaren har åberopat tjänsteanteckningar med fotoförteckning och fotografier.

Hörd över åtalet har Åke Nimhed anfört i huvudsak följande.

Han äger fastigheten sedan år 2002. Vägen har funnits sedan urminnes tid och den användes även tidigare i samband med skogsarbete. Den behövde förbättras med hänsyn till dagens tyngre och bredare maskiner. Arbetet har inneburit att vägen har breddats vid kurvor som också har rätats ut. Det har inte skett någon skrapning av vägen. För att kunna klassas som skogsbilväg måste vägen vara 2,8 meter bred. På fastigheten finns även en bondgård och den aktuella vägen är det enda sättet att ta sig till den gården. På en karta från år 1975 är vägen markerad som bilväg och är således ingen ny väg.

Fornlämningsområdet finns inte utmärkt på någon karta. Enligt en karta som han fick av Daniel Tedenlind i maj 2008 går vägen utanför det s.k. fornvårdsområdet. Han sa till entreprenören som skulle utföra arbetet att inga fornminnen fick skadas eller flyttas och han kan heller inte se att så har gjorts. Skrapmärkena kan ha uppkommit när entreprenören kommit emot berghällen vid arbetet. Skadorna kan också ha uppstått innan han köpte fastigheten. Det användes en grävmaskin och en lastbil vid arbetet.

Arbetet med vägen påbörjades i slutet av år 2010 och blev klart någon gång i februari – mars 2011. Han kan inte säga exakt vilket datum vägen blev klar, men det kan ha varit före den 12 februari 2011. Det var den anlitade entreprenören som skötte jobbet. Det var först när det var snöfritt som han själv åkte dit och tittade. Arbetet var avslutat när Daniel Tedenlind gjorde inspektionen. Han kände inte till att det behövdes ett tillstånd från Länsstyrelsen för att förbättra den befintliga vägen.

I målet har vittnesförhör på åklagarens begäran hållits med Daniel Tedenlind. Han har uppgett sammanfattningsvis följande.

Han arbetar som fornminnesantikvarie. Den aktuella platsen utgörs av ett gravfält från bronsåldern som består av rösen, runda och kvadratiska gravplatser samt spår av bosättningar. Staten vårdar området som fornvårdsområde då det är en tydlig och fin bronsåldersmiljö. Han har varit på platsen i tjänsten cirka en gång per år sedan år 2006.

Ett fornvårdsområde har en administrativ gräns som styrs av ekonomi. Detta område vårdas av staten. Ett fornlämningsområde är kopplat till lagstiftningen och utgör ett skyddsområde för fornlämningar. Fornlämningsområdet är inte utmärkt på något särskilt sätt utan det bestäms när markägaren tar kontakt med Länsstyrelsen av någon anledning. Alla fornlämningar finns med i fastighetsregistret så att markägaren ska ha vetskap om dessa. Fornlämningarna på Snäckedal är registrerade som enskilda gravar. De är beskrivna som tre punktobjekt men gravfältet sträcker sig även in i skogen. Området är av sådan art att fastighetsägaren måste samråda med Länsstyrelsen inför ett arbete inom området. Skäl för samråd sträcker sig även utanför själva fornlämningsområdet. Fornvårdsområdet kan öka och minska i omfång på grund av ekonomi och andra anledningar.

Han har själv tagit bilderna i förundersökningsprotokollet.

Snäckedal har länge varit en orörd miljö men nu har fornlämningarna skadats efter lyft och någon har rubbat stenar från sin ursprungliga plats. Runda stensättningar har blivit raka i kanten och mossa har skrapats bort från stenar. Skadorna har uppkommit i samband med vägarbetet. Han har inte observerat skrapmärkena tidigare och gravarna hade inte den formen vid tidigare besök på platsen.

Det pågick inget arbete i maj 2011 när han utförde inspektionen. Som han tolkade det var vägen dock inte klar då eftersom det enligt hans bedömning behövdes något ytterligare lager på vägen. Det är dock svårt att bedöma om arbetet har avslutats och det kan vara så som Åke Nimhed säger, att arbetet avslutades redan i februari 2011.

Han hade telefonkontakt med Åke Nimhed dagarna innan besöket den 6 maj 2011. De diskuterade markarbetet och han informerade om samrådningsplikten. Åke Nimhed uppgav att han inte trodde att arbetet med vägen var samrådspliktigt eftersom det fanns en befintlig väg där. Länsstyrelsen har förståelse för att vägar behöver förstärkas på grund av ny teknik med stora tunga fordon.

Tingsrättens bedömning

Enligt 2 kap 21 § första stycket 2 p lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. är maximistraftet för fornminnesbrott fängelse sex månader. Av 35 kap 1 § första stycket 1 p brottsbalken följer att påföljd för ett brott med denna straffsats inte ska utdömas om den misstänkte inte häktats eller tagit del av åtalet för brottet inom två år sedan brottet begicks.

Åke Nimhed delgavs stämning i målet först den 12 februari 2013. Åke Nimhed har visserligen spontant uppgett att arbetet avslutades i februari – mars 2011. Sedan han fått veta att delgivning av åtalet skedde den 12 februari 2013 har han uppgett att det kan vara så att arbetet avslutades före den 12 februari men att han inte säkert vet hur det förhåller sig. Daniel Tedenlinds uppgifter har inte kunnat utesluta att arbetet avslutades före den 12 februari 2011. Slutsatsen är att åklagaren inte kunnat visa att de åtalade arbetena utfördes på sådan tid att gärningen inte blivit preskriberad.

Det sagda innebär att brottet ska anses preskriberat och åtalet ska då ogillas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 1](#) (DV 400)

Överklagande ges in till tingsrätten senast den 30 april 2013 och ställs till Göta hovrätt.

På tingsrättens vägnar

Conny Jörneklint

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt
6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad. Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.